

Ús bank: hoe DNB de bank van en voor de Friezen de nek omdraaide

Posted on 15 juli 2023 by Gastauteur

door Jan Smit*

Deze maand verscheen het boek 'Ús bank – hoe Friesland zijn bank verloor'. Journalist Jan Smit beschrijft daarin hoe De Nederlandsche Bank (DNB) de Friesland Bank, de laatste provinciale bank van Nederland, in de armen van 'aartsvijand' Rabobank dreef. In Wynia's Week een extra publicatie. Hoe DNB een fusie met NIBC, de ultieme poging om de Friesland Bank in de lucht te houden, torpedeerde.

Gedekte tafels. Een vaas met een boeket veldbloemen. Glas-in-loodramen. Proeverij de Pronckheer in Cothen, een gehucht in het midden van het land vlakbij Wijk bij Duurstede, is een typisch streekrestaurant. Non-descript. Dertien in een dozijn. Zoals zo veel streekrestaurants.

In dit aan de Kromme Rijn gelegen etablissement prikken zes bestuurders van NIBC en Friesland Bank in de week voor kerst 2011 samen een vorkje. Ter kennismaking. Nou ja, niet helemaal. Jeroen Drost, ceo bij de Haagse zakenbank, en Kees Beuving, zijn evenknie bij Friesland Bank, hebben vaker contact. Disgenoot Rob ten

Heggeler, lid van de raad van bestuur van NIBC, kent de bestuursvoorzitter van Friesland Bank al veel langer. Ze zaten vijf jaar samen in de raad van bestuur van Fortis Bank Nederland. Ook aan tafel namens NIBC: cfo Kees van Dijkhuizen, de latere bestuursvoorzitter van ABN Amro, en, namens Friesland Bank: cfo Anne Vlaskamp en bestuurder Gert van Wakeren.

Twee ijsberen met een kale plek

De keuze voor deze locatie is weloverwogen. Hier kunnen de heren in hemdsmouwen ongedwongen praten, hier is de kans klein dat iemand hen zal herkennen. Daar zitten ze niet op te wachten. (...)

Wat deze heren hier brengt? In de zoektocht naar een geschikte partner voor Friesland Bank heeft Stichting FB Oranjewoud, de eigenaar van de bank, een visje uitgeworpen bij NIBC. Volgens Eddie Meijer en Jorrit Volkers, twee bestuurders van de stichting die vanuit hun professie goed de weg weten in het bancaire landschap, was de voormalige in 1945 door de regering opgerichte Maatschappij tot Financiering van Nationaal Herstel (Herstelbank) een uitstekende partij voor Friesland Bank. Misschien kunnen de beide banken iets voor elkaar betekenen.

Ze polsen NIBC-baas Drost. Die heeft daar wel oren naar. Sterker, NIBC heeft recent zelf nog gekeken naar Friesland Bank, vertelt Drost wanneer de beide bestuurders een paar dagen later in Den Haag bij Drost op bezoek gaan. Ook de uitkomst van die scan was positief.

(...)

Meijer en Volkers informeren Beuving. Ook de ceo van Friesland Bank ziet de voordelen van een eventueel samengaan met de Haagse bank. Of, in zijn eigen woorden: 'Als twee ijsberen op de Noordpool zitten en ze hebben beide een kale plek, wat doen ze dan? Ze gaan met de kale plekken tegen elkaar zitten.'

Met NIBC is Friesland Bank uit de liquiditeitsproblemen. Het aantal particuliere klanten verdubbelt, waardoor investeringen op het gebied van ICT beter uitkunnen. Integratie van de back offices zal de kosten jaarlijks zo'n 30 miljoen euro drukken, is de verwachting. Zelfs de ondernemingsfilosofieën matchen: Willen is kunnen versus *Think Yes*.

Voor een habbekrats

Aan tafel in Proeverij de Pronckheer groeit het enthousiasme die avond gestaag. Het is gezellig, er is een klik. 'Eigenlijk willen we ons voor één euro aan jullie verkopen', laat een van de bestuurders van Friesland Bank zich ontvallen.

Weer in de auto op de terugweg naar Den Haag zetten de NIBC-bestuurders snel een conferencecall op. 'Hebben jullie hetzelfde gehoord als wat ik heb gehoord?', vraagt een van -de heren. 'Volgens mij hebben ze net gezegd dat wij ze voor een habbekrats kunnen kopen.' Ja, dat hebben zij ook gehoord, beamen de collega's.

Alle lichten op groen

De NIBC-bestuurders weten genoeg. Ze zetten er vaart achter. Ze overleggen met Chris Flowers, de Amerikaanse miljardair en voormalig partner bij Goldman Sachs die met 84 procent van de aandelen aan de touwtjes trekt bij de Nederlandse zakenbank. Ook Flowers is voor.

Alle lichten staan op groen. Nu DNB nog, in die zin dat de toezichthouder er niet a priori voor moet gaan liggen omdat zij een nieuwe systeembank niet ziet zitten of de solvabiliteit of liquiditeit van de combinatie ondermaats vindt.

DNB-directeur Jan Sijbrand vindt het prima

Beuving en Drost maken een afspraak met Jan Sijbrand. Beuving en - vooral - Drost kennen Sijbrand goed. De DNB-directeur was tot 1 juli 2011 *chief risk officer* en lid van de raad van bestuur van NIBC. Sijbrand is van het type: *dit* is het probleem, *dat* is de oplossing. Niets en niemand die hem daar dan meer van afbrengt. Als Sijbrand de plannen niet ziet zitten, kunnen de besturen en stafafdelingen van beide banken zich de tijd en moeite maar beter besparen, weten de bestuursvoorzitters.

Maar Sijbrand vindt het prima. Natuurlijk moet alles kloppen, maar het zou 'goed zijn voor de diversiteit in het bankenlandschap', geeft hij de bestuursvoorzitters mee. (...)

Een huzarenstukje

De weken daarop kan achter de meeste prangende kwesties een groen vinkje. De Friesland Bank blijft de Friesland Bank en wordt de consumententak, NIBC krijgt alle zakelijke activiteiten. Beide banken komen organisatorisch te hangen onder NIBC Holding. Het hoofdkantoor van de holding komt in Den Haag, de ICT-afdeling in Leeuwarden. Daardoor verdwijnen in de Friese hoofdstad weliswaar zo'n 150 banen, maar dat is nog altijd veel minder dan de kleine 500 arbeidsplaatsen die zijn gemoeid met een overname door Rabobank. Verder wordt Drost bestuursvoorzitter. Beuving stapt op, zoals hij al bij zijn aantreden in 2010 had aangekondigd. (...)

Woensdag 15 februari 2011 ligt er een door beide partijen ondertekende *letter of intent*. Een huzarenstukje: binnen twee maanden is de deal in kannen en kruiken – normaliter neemt een overname toch al snel een halfjaar in beslag. De vrijdag daarop ontvangt ook DNB de principeovereenkomst.

Op maandag 27 februari volgt de deceptie. Jan Sijbrand belt met de beide bestuursvoorzitters. Hij heeft slecht nieuws. De toezichthouder zal geen verklaring van geen bezwaar verstrekken, laat de DNB-directeur hen weten in aanloop naar een officieel schrijven dat zij later die week zullen ontvangen.

Belangrijkste motief: niet alleen Friesland Bank worstelt met haar liquiditeiten, ook NIBC staat op dit gebied voor een grote uitdaging. Januari 2012 speelt dit nog niet, maar in 2014 moet de zakenbank voor 3,8 miljard euro aan door de staat gegarandeerde obligaties herfinancieren. De toezichthouder twijfelt of dit de bank gaat lukken. Dat risico vindt DNB te groot.

Ineens is Sijbrand 180 graden om

Een 'gezocht' argument, vinden Drost en Beuving. Volgens hen weet Sijbrand als geen ander dat de aflossing van deze obligaties geen problemen zal opleveren. Sijbrand was immers chief risk officer en lid van de raad van bestuur van NIBC; hij zat er met zijn neus bovenop.

Sijbrand wil maar één ding, denken de bankiers: van het 'probleemdossier' Friesland Bank worden verlost. Deze bank in de holle kies van Rabobank stoppen is daarvoor de meest eenvoudige oplossing. Dan loopt de DNB-directeur geen enkel

risico.

Drost en Beuving zijn woest. Nog niet eens zozeer omdat Sijbrand geen toestemming geeft voor de fusie, maar omdat zij hem in december 2011 nog eens expliciet hadden gevraagd of DNB er niet direct voor zou gaan liggen. Destijds had Sijbrand hen nog aangemoedigd. Zo'n fusie was 'goed voor de diversiteit in het bankenlandschap'. Twee maanden later is hij ineens 180 graden om.

Ús bank van **Jan Smit** is verschenen op 4 juli bij Uitgeverij Noorboek. Meer informatie [**HIER**](#).

**Jan Smit is onderzoeksjournalist en auteur. Hij schreef eerder onder meer 'De opdracht', de biografie van Herman Wijffels. Smit schreef 'Ús bank' in opdracht van de Stichting FB Oranjewoud, de beheerder van de nalatenschap van de Friesland Bank.*

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk. [**Doet u mee?**](#) Hartelijk dank!